

Odjel za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju
Klinička bolnica Osijek ♦ Sunčana 37a ♦ 31222 Bizovac

KONZERAVATIVNO LIJEČENJE DISKOGENE KRIŽOBOLJE CONSERVATIVE TREATMENT OF LOW BACK PAIN CAUSED BY DISC HERNIA

Mira Kadojić ♦ Suzana Čalošević ♦ Tatjana Prološćić Polovina
Tatjana Glas Puškadija ♦ Ankica Firi ♦ Ivica Jurčević

U 10% do 26% pacijenata križobolja je uzrokovana hernijom intervertebralnog diska. Cilj rada bio je prikazati ishod konzervativnoga liječenja specifične diskogene križobolje.

Ispitivanjem je obuhvaćeno 22 pacijenta (10 muškaraca prosječne životne dobi 42,6 godina i 12 žena prosječne dobi 52,5 godina) s diskogenom križoboljom koji su odbili predloženo operativno liječenje. U svih je ispitanika bolest utvrđena metodom magnetske rezonancije. Bolesnici su upućeni na konzervativni tretman na Odjel za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju u Bizovcu u trajanju prosječno 12 dana. Nakon fizijatrijskog pregleda i procjene funkcijskoga statusa kralježnice primijenjene su tri vrste fizikalno-terapijskih procedura: elektroterapija, medicinska gimnastika i hidroterapijske procedure u bazenu. Provedena je i specifična edukacija bolesnika. Prije otpusta pacijenti su ocjenom od jedan do pet procijenili uspješnost primijenjene terapije i edukacije. Telefonskom anketom naknadno smo utvrdili koliko broj bolesnika je nastavio liječenje ili je operiran i u kojoj mjeri su nastavili provoditi preporučenu medicinsku gimnastiku.

U svih je bolesnika nađena smanjena pokretljivost slabinske kralježnice mjereno Schoberovom mje-

rom, a 17 bolesnika imalo je pozitivan Lasegue znak uz ispad senzibiliteta radikularnoga karaktera te promjene vlastitih refleksa. Pacijenti su najkorisnijom ocijenili hidroterapiju u bazenu, potom medicinsku gimnastiku, a najmanji učinak dodijeljen je elektroterapiji. Visoko je ocijenjena i korisnost specifične medicinske edukacije. Četiri bolesnika nastavilo je vježbati još 3 mjeseca, pet bolesnika vježba svakodnevno, osam bolesnika vježba 2-3 puta tjedno, četiri pacijenta vježba u fazi bolnosti, a pet bolesnika je prestalo vježbati odmah nakon otpusta iz bolnice. Samo jedna pacijentica morala je biti podvrgnuta operacijskom zahvatu, dok su svi ostali pacijenti nakon konzervativnog liječenja postigli zadovoljavajući oporavak.

Konzervativno liječenje korisno je u većine diskogenih križobolja u kojih ne postoje apsolutne indikacije za operativno liječenje (sindrom kaude ekvine ili progresivan motorički deficit). Mjere edukacije i aktivno uključivanje bolesnika u proces liječenja imaju značajnu ulogu u prevenciji recidiva i trebaju biti sastavni dio fizijatrijskog pristupa bolesniku s diskogenom križoboljom.

Cljučne riječi: križobolja, diskogena, konzervativno liječenje